

Damgalama iyileşmeyi engelliyor!

İYİLİK FABRİKASI

YASEMİN SALİH

yasemin.salih@dunya.com

Abdi İbrahim Otsuka, bundan yaklaşık dokuz yıl önce "Türkiye'nin en büyük Japon ilaç şirketi olma" hedefiyle kurulduğunda, iki alanı sahiplenmiş: Psikiyatri ve nefroloji... Japonya merkezli Otsuka'nın global cirosu 10 milyar doları geçiyor. 29 ülkede Ar-Ge merkezi olan şirket, Abdi İbrahim ile el sıkışarak Türkiye'ye geldiğinde buradaki üretim deneyimi ve lokasyon avantajının cazibesıyla önemli hedefler belirlemiş. İlaça niş tedavi alanlarına odaklanan şirket, psikiyatride dünyanın ilk üç firmasından biri olarak gösteriliyor. Geçtiğimiz günlerde farkındalık etkinlikleri düzenlenen Dünya Ruh Sağlığı Günü'nde öne çıkmasının sebeplerinden biri de bu. Özellikle şizofreniye sahip çıkmak istediklerini belirten Abdi İbrahim Otsuka Genel Müdürü Elif Elkin, "Bu hastalığı görmezden gelmek istemedik" diyor.

İnsanların yüzde 60'ı otobüste bile görmek istemiyor

2020'deki COVID-19 salgınıyla birlikte dünyada beklenen bir pandemi daha olduğunu söylüyor Elkin: Psikiyatri pandemisi. "Bunun nedeni sadece kaygı değil. Bu süreçte tüm dünyada insanlarda farklı takıntılar da gelişti. Eve kapanmanın doğurduğu depresif sonuçlar oldu" diyen Elkin, psikiyatride ilgili hastalıklarda kullandığımız dilin her zamankinden daha önemli hale geldiğinin altını çiziyor.

Dünyada 30 milyon Türkiye'de ise 450 bin ila 600 bin arasında şizofreni hastası

bulunduğu tahmin ediliyor. Bu kişilerin normalde akademik hayat ya da kariyer olarak bir sıkıntı yaşamadan hayatlarını sürdürebileceklerine dikkat çekiyor Elif Elkin. Geliştirilen ilaçlar ve uzmanların yetkinliğiyle ilgili gerek Türkiye gerekse dünya çapında bir sıkıntı yok. En büyük sorun stigmatizasyon, yani damgalama. Elif Elkin, "Şizofrenler şizofreniden ölmüyorlar; ya intihar ediyorlar ya da yanlış tedavinin yarattığı tahribattan hayatlarını kaybediyorlar."

Damgalama bu insanların tedavilerini zorlaştırıyor. Onları toplumdan uzak tutuyor. Sonuçta bu kişiler tedaviye devam etmeyebiliyorlar hatta yalnızlık onları intihara sürüklüyor" derken, çoğu insanın

Dünyada 30 milyon, Türkiye'de yaklaşık 600 bin şizofreni hastası olduğu tahmin ediliyor. Uzmanlar bu kişilerin tedavisinde en büyük zararı toplumda farkında olarak ya da olmayarak yapılan "damgalama"nın verdiği görüşünde. Abdi İbrahim Otsuka'nın araştırmasına göre Türkiye'de her 10 kişiden biri şizofreniyi bulaşıcı sanıyor, insanların büyük bölümü ise şizofren bir doktor, öğretmen, komşu istemiyor. Abdi İbrahim Otsuka Genel Müdürü Elif Elkin, "Damgalama bu insanları intihara sürükleyebiliyor" diyor.

farkında olmadığı önemli bir konuya dikkat çekiyor.

Abdi İbrahim Otsuka, şizofreni hastalarına destek vermek için bir yol haritası belirleme kararı almış. Bunu yapmadan önce de Türkiye'deki resmi ortaya koymayı hedefleyerek bir araştırma yapmış. Elif Elkin, araştırmanın damgalamayı net bir şekilde gözler önüne serdiğini söylüyor.

Araştırmada çıkan sonuçlar şöyle: "İnsanların yüzde 10'u şizofreniyi bulaşıcı bir hastalık sanıyor. Yüzde 60'ı otobüste yanında şizofren birinin oturmasını istemediğini söylüyor. Yine toplumun yüzde 60'ı okulda öğretmen, hastanede doktor olarak bir şizofren ile karşılaşmak istemediğini vurguluyor. Nedeni de onları

tehlikeli bulmaları."

Araştırmanın detayları var. Tek başına, toplumun sağlıklı ilgili konularda, özellikle psikiyatriye bağlı sorunlarda bilgi eksikliği olduğunu, buna bağlı olarak da yargı kalıplarıyla hareket ettiğini gösteriyor.

İki yıllık program oluşturuldu

Abdi İbrahim Otsuka için bu araştırma bir milat olmuş. Elif Elkin, araştırma sonrasında öncelikle toplumu şizofreniye ilgili bilgilendirmek ve farkındalık yaratmak için iki yıllık program oluşturduklarını belirtiyor. "Hemen bir stratejik aksiyon planı hazırladık" diyen Elkin'e göre damgalamanın nedeni ilgisizlik ve empati yapamama durumu. Bunu azaltmayı hedefliyorlar. İlk adımlardan birini Sabiha Gökçen Havalimanı'nda "Görmezden gelmeyelim" adında bir sergi açarak atmışlar. Bunun gibi farkındalık etkinliklerinin arkası gelecek ama sıradaki asıl adım lise ve üniversitelere giderek farkındalık eğitimleri vermek olacak. Elkin, "Ayrıca hasta ve hasta yakınlarıyla hekimleri bir araya getiren toplantılar düzenleyeceğiz."

Şizofreni Federasyonu ile işbirliği yapacağız. Kullanılan dil büyük zarar veriyor. Medyanın da damgalamada payı var. Örneğin bir böbrek hastası annesini öldürdüğünde ya da bir suç işlediğinde onun hastalığına dikkat çekilmiyor ama şizofreni hastasının bu özelliği mutlaka haberde belirtiliyor. Bütün bunları ortadan kaldırmak en azından azaltmak için çalışmalar yürüteceğiz. Planımız, araştırmayı 2021'de tekrar yapmak ve ölçümleme sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmak" diyor.